

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 10 marca 2016 r.

**Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Krzysztof Olkowicz**

IX.517.2.2015.JN

**Pan
gen. Jacek Kitliński
Dyrektor Generalny
Służby Więziennej**

Rzecznik Praw Obywatelskich od kilku lat monitoruje stan przestrzegania praw osób niepełnosprawnych, w tym osób z niepełnosprawnością intelektualną lub psychiczną, przebywających w warunkach izolacji penitencjarnej. Wstępne wyniki ostatnio przeprowadzonych czynności sprawdzających sytuację wyżej wskazanej kategorii osób pokazały, że w zwykłych oddziałach mieszkalnych (poza szpitalami psychiatrycznymi) przebywają osadzeni chorzy psychicznie. Taki stan rzeczy stanowi o niehumanitarnym traktowaniu tych osób i naruszeniu ich konstytucyjnego prawa do ochrony zdrowia i życia. W każdym stwierdzonym przypadku Rzecznik podjął działania interwencyjne.

W 2011 r. ówczesny Dyrektor Generalny Służby Więziennej w piśmie skierowanym do Rzecznika Praw Pacjenta wskazywał, że więzienna służba zdrowia boryka się z poważnym problemem leczenia psychiatrycznego osadzonych. Zapotrzebowanie na miejsca leczenia jest zdecydowanie wyższe niż posiadana przez Służbę Więzienną baza. Brakuje przede wszystkim lekarzy psychiatrów. Ich liczba nie pozwala na zapewnienie dostępu do specjalistów psychiatrii nawet w dni robocze, zaś całodobowa opieka psychiatryczna jest zapewniona jedynie w jednostkach penitencjarnych dysponujących oddziałami psychiatrycznymi, a tych jest sześć z 72 miejscami leczniczymi – podnosił Dyrektor Generalny. Systematyczny brak środków finansowych wyasygnowanych na ten cel pozwala sądzić, iż od tego czasu stan opieki psychiatrycznej w więzieniach nie uległ poprawie.

Mając powyższe na uwadze uprawniony wydaje się wniosek, że więzienna służba zdrowia nie jest w stanie zapewnić osobie bezwzględnie wymagającej hospitalizacji psychiatrycznej natychmiastowego leczenia.

Szczególnie więc niepokoi treść rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego

aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności oraz dokumentowania tych czynności (Dz.U.2015.927). Przepisy te, obowiązujące od dnia 1 lipca 2015 r., stanowią, że administracja więzienna ma obowiązek przyjąć do aresztu śledczego lub zakładu karnego osobę, która z powodu ostrej psychozy wymaga hospitalizacji psychiatrycznej. W myśl tych przepisów każda tymczasowo aresztowana albo skazana osoba, choćby nawet była w stanie bezpośredniego zagrożenia życia, musi być najpierw przyjęta do jednostki penitencjarnej, by dopiero później móc mieć zapewnioną odpowiednią opiekę lekarską (§ 35 rozporządzenia).

Aktualna treść rozporządzenia nie przewiduje również sytuacji, która stanowiłaby przeszkodę do osadzenia w więzieniu nawet najciężej chorych fizycznie osób.

Dodam, że z uprzednio obowiązującego przepisu § 34 ust 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 października 2012 r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności oraz dokumentowania tych czynności, jednoznacznie wynikało, że do jednostki penitencjarnej nie mogła zostać przyjęta osoba, która z powodu ostrej psychozy wymagała leczenia szpitalnego oraz osoba wymagająca natychmiastowego leczenia szpitalnego ze względu na bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia.

W związku z powyższym, zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Dyrektora o poinformowanie mnie, czy Służba Więzienna zgłaszała uwagi do projektu w/w rozporządzenia w zakresie przedstawionych zmian prawnych, a jeśli nie, to proszę o opinię dotyczącą obowiązku przyjmowania do więzienia osób wymagających leczenia szpitalnego z powodu ostrej psychozy oraz osób wymagających natychmiastowego leczenia szpitalnego ze względu na bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia.

Ponadto, bardzo proszę o przedstawienie stanu wdrożenia i realizacji projektu „Promocja zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym wśród osadzonych w aresztach śledczych i zakładach karnych 2011-2015”, szczególnie w zakresie realizacji zadań określonych w punkcie 1.1.1.-1.1.3. oraz 2.1.1 tego projektu.

Podpis na oryginale